

دستورالعمل نحوه شناسایی عملیات بیمه‌ای مشکوک و مراقبت از اشخاص مظنون در مؤسسات بیمه

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تأمین مالی تروریسم و همچنین فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای مواد قانون و آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، «دستورالعمل نحوه شناسایی عملیات بیمه ای مشکوک و مراقبت از اشخاص مظنون در مؤسسات بیمه» به شرح ذیل ابلاغ می‌شود:

ماده (۱) اصطلاحات و عبارات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

- ۱-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی - مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲ مجلس شورای اسلامی.
- ۱-۲- آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ و اصلاحات بعدی آن.
- ۱-۳- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی موضوع ماده ۴ قانون.
- ۱-۴- دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی موضوع تبصره ۱ ماده ۴ قانون.
- ۱-۵- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های عملیات مشکوک به مراجع ذی‌ربط را به عهده دارد؛ به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه.
- ۱-۶- واحد مبارزه با پولشویی: واحدی است مستقر در شرکت که به عنوان متولی مبارزه با پولشویی، عهده‌دار تکالیف مقرر در مواد ۱۸ و ۱۹ آیین‌نامه می‌باشد.
- ۱-۷- بیمه مرکزی: بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ۱-۸- مؤسسه بیمه: هر یک از مؤسسات بیمه مستقیم یا اتکایی که دارای مجوز فعالیت از بیمه مرکزی می‌باشند.
- ۱-۹- شرکت: بیمه مرکزی و هر یک از مؤسسات بیمه موضوع بند ۸-۱.
- ۱-۱۰- بیمه‌نامه یا قرارداد بیمه: سندی کتبی مشتمل بر مشخصات و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار و شرایط عقد بیمه.
- ۱-۱۱- بیمه‌گذار: شخص حقیقی یا حقوقی است که مشخصات وی در بیمه‌نامه یا قرارداد بیمه ذکر گردیده و متعهد پرداخت حق بیمه است.
- ۱-۱۲- الحاقیه: سندی که هر گونه تغییر در بیمه‌نامه یا قرارداد بیمه از طریق آن صورت می‌گیرد و جزء لاینفک بیمه نامه محسوب می‌شود.

- ۱۳-۱ - خدمات بیمه‌ای: شامل عرضه بیمه مستقیم و اتکایی، خدمات واسطه‌گری بیمه و خدمات ارزیابی خسارت بیمه‌ای.
- ۱۴-۱ - عرضه کننده خدمات بیمه‌ای: شامل بیمه مرکزی، موسسات بیمه مستقیم و اتکایی، نمایندگان بیمه، دلالان رسمی بیمه و ارزیابان خسارت بیمه‌ای.
- ۱۵-۱ - متقاضی خدمات بیمه‌ای: هر شخص حقیقی یا حقوقی یا نماینده قانونی ایشان که برای استفاده از خدمات بیمه‌ای، به عرضه کننده خدمات بیمه‌ای مراجعه می‌کند.
- ۱۶-۱ - شناسایی: تطبیق و ثبت مشخصات اظهارشده توسط متقاضی خدمات بیمه‌ای با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل وی علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل در فرم‌های مربوط به متقاضی خدمات بیمه‌ای به هنگام ارائه خدمات.
- ۱۷-۱ - ساها (سامانه احراز هویت اشخاص): سامانه‌ای مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی است که از طریق ارتباط با پایگاه‌های ذی ربط (از قبیل سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، شرکت پست، سازمان امور مالیاتی) پاسخ به استعلام شرکت‌ها در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی آن‌ها را تسهیل می‌نماید.
- ۱۸-۱ - معاملات و عملیات بیمه‌ای مشکوک: معاملات و عملیاتی که عرضه کنندگان خدمات بیمه‌ای با در اختیار داشتن اطلاعات و با قرائن و شواهد منطقی ظن پیدا می‌کنند که این عملیات به منظور پولشویی انجام می‌شود.
- تبصره: منظور از قرائن و شواهد منطقی عبارت است از شرایط و مقتضیاتی که یک انسان متعارف را وادار به تحقیق در خصوص منشاء مال و انگیزه انجام معامله بیمه‌ای می‌نماید.
- ۱۹-۱ - سامانه جمع‌آوری معاملات مشکوک: سامانه‌ای است مستقر در واحد اطلاعات مالی که به منظور جمع‌آوری گزارش‌های معاملات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم و اطلاعات مربوط به آن‌ها از سازمان‌های مشمول قانون، طراحی و راه اندازی شده است.
- ۲۰-۱ - اشخاص مظنون: کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که اسامی و مشخصات آنها به جهت ظن به ارتباط با فعالیت‌های پولشویی از سوی واحد اطلاعات مالی تعیین و از طریق آن به شرکت اعلام می‌شود.
- ماده (۲) دریافت و پرداخت هر گونه وجه توسط عرضه کنندگان خدمات بیمه‌ای بابت ارائه خدمات صرفاً از طریق سیستم بانکی مجاز است.
- ماده (۳) تمامی کارکنان، نمایندگان، دلالان و عرضه کنندگان خدمات بیمه‌ای موظفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات بیمه‌ای مشکوک، به استناد ماده ۲۵ آیین نامه بدون اطلاع متقاضی خدمات بیمه‌ای، بلافاصله مراتب را به مسئول مبارزه با

پولشویی در شرکت به نحو مقتضی منعکس نمایند. واحد مبارزه با پولشویی موظف است در همان روز کاری نسبت به ارسال کلیه گزارشهای واصله از طریق سامانه جمع‌آوری گزارش عملیات مشکوک به واحد اطلاعات مالی اقدام نماید. در هر مرحله ارسال گزارشات، باید محرمانه بودن رعایت شود.

تبصره ۱: فهرست معاملات و عملیات مشکوک از سوی واحد اطلاعات مالی به واحد مبارزه با پولشویی ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲: ملاک تشخیص معاملات و عملیات مشکوک، ظن مبتنی بر قرائن و شواهد منطقی کارکنان شرکت می‌باشد و معیارهای ارائه شده در فهرست پیوست صرفاً بخشی از این معیارها را در بر می‌گیرد.

ماده ۴) ارسال گزارش عملیات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که شرکت موظف به ارسال آن به واحد اطلاعات مالی است، بیانگر هیچ گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به مرجع مذکور، افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان نخواهد بود.

ماده ۵) شرکت موظف است در چارچوب مقررات مربوط، رویه‌های قابل اتکایی را جهت اقدامات مرتبط با کشف عملیات مشکوک و گزارش‌دهی آن، تدوین نماید.

تبصره: اطمینان از حسن اجرای رویه‌های کشف موارد مشکوک و همچنین بررسی، ارزیابی و در صورت نیاز بازبینی فرآیندهای شناسایی و کشف موارد مشکوک به عهده واحد مبارزه با پولشویی شرکت می‌باشد.

ماده ۶) واحد مبارزه با پولشویی شرکت موظف است علاوه بر ارسال گزارش عملیات مشکوک به واحد اطلاعات مالی (گزارش‌های معمول)، با استفاده از روشهایی مانند تطبیق اطلاعات با یکدیگر نسبت به کشف عملیات مشکوک اقدام و مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش نمایند.

ماده ۷) بیمه مرکزی موظف است علاوه بر گزارش‌های موضوع ماده ۳ با به کارگیری ابزارهای سیستمی نسبت به کشف عملیات مشکوک از طریق پردازش اطلاعات موجود اقدام نماید و مراتب را به اطلاع واحد اطلاعات مالی برساند.

ماده ۸) افشای مفاد گزارش معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی، تحت هر عنوان به غیر از مراجع ذی‌صلاح ممنوع است و با متخلفان برابر قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۹) در جهت اجرای صحیح مفاد این دستورالعمل، شرکت ملزم است دسترسی لازم به پرونده متقاضی خدمات بیمه‌ای، سوابق عملیات بیمه‌ای و مالی آنان را برای واحد مبارزه با پولشویی فراهم نماید.

ماده (۱۰) مسئول واحد مبارزه با پولشویی موظف است پس از دریافت شناسه کاربری سامانه جمع آوری گزارش عملیات مشکوک، نسبت به حفاظت از آن دقت لازم را داشته باشد. بدیهی است با توجه به محرمانه بودن اطلاعات این سامانه، در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز با متخلف برابر قانون رفتار می‌شود.

ماده (۱۱) واحد مبارزه با پولشویی در خصوص معاملات و عملیات مشکوک وظایف و مسئولیت‌هایی بر عهده دارد که شامل موارد زیر می‌باشد:

الف- آموزش کارکنان؛

ب- اطمینان از حسن اجرای رویه‌های کشف موارد مشکوک؛

ج- نظارت بر استقرار سیستم‌های کنترل داخلی و اجرای صحیح آن؛

د- بررسی، ارزیابی و در صورت نیاز بازبینی فرایندهای شناسایی و اطمینان از قابل اتکاء بودن این فرآیندها؛

ه- ارجاع معاملات و عملیات مشکوک به واحد اطلاعات مالی؛

ماده (۱۲) مسئول واحد مبارزه با پولشویی موظف است با بررسی روزانه سامانه جمع آوری گزارش عملیات مشکوک، نسبت به پاسخگویی به استعلامات مندرج در آن حداکثر تا ۴ روز کاری اقدام و اطلاعات مورد نیاز را در قالب تعیین شده و از طریق سامانه مذکور به واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

ماده (۱۳) واحد مبارزه با پولشویی موظف است عملیات اشخاص مظنون را زیر نظر داشته، هنگام ارایه خدمات به آنان دقت و نظارت بیشتری به عمل آورده، عملیات بیمه‌ای و عملکرد مالی آنان را به طور مداوم زیر نظر داشته و بر حسب نظر واحد اطلاعات مالی در خصوص آن‌ها اقدام نمایند و مراتب را ظرف همان روز کاری به آن واحد گزارش دهد.

ماده (۱۴) واحد مبارزه با پولشویی موظف است اسامی و مشخصات اشخاص مظنون را محرمانه تلقی نموده، آن‌ها را صرفاً در اختیار کارکنان ذی ربط خود قرار دهد. در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز از اطلاعات مذکور با متخلفین برابر قانون رفتار خواهد شد.

ماده (۱۵) شرکت موظف است بلافاصله پس از دریافت اسامی و مشخصات اشخاص مظنون، نسبت به بروز رسانی فهرست مربوط اقدام نماید به نحوی که فهرست اشخاص مظنون به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذی ربط قرار داشته باشد.

ماده ۱۶) شرکت موظف است نرم افزار ها و برنامه های مربوط به ارائه خدمات بیمه ای خود را به نحوی تنظیم نماید که ارائه کلیه خدمات به اشخاص مظنون صرفاً در چارچوب دستورالعمل های واحد اطلاعات مالی انجام پذیرد. همچنین نرم افزارهای مربوط باید به نحوی طراحی شود که قابلیت تهیه و ارسال گزارش های مورد نیاز واحد اطلاعات مالی را فراهم نماید.

ماده ۱۷) واحد مبارزه با پولشویی موظف است هر سه ماه یک بار گزارش جامعی از کلیه اقداماتی که در اجرای این دستورالعمل انجام داده است به دبیرخانه ارسال نماید.

این دستورالعمل در هفده ماده و چهار تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.